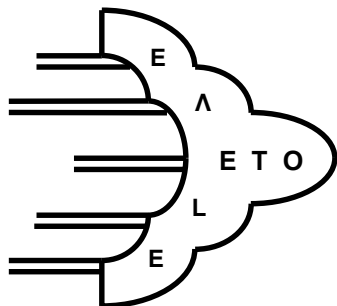

Κωδικός: 3650

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Τηλ.: 210 8662069, 6974321009, 6974754302

Τηλεομ.: 210 8068299, 210 8662069

Ηλ-Ταχ.: valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/>

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Αρ.96 Μάιος – Ιούνιος 2009

ISSN 1106-1073

Τιμή: 3 λεπτά

Το 7^ο Συνέδριο πλησιάζει! Στο ΕΚΠΑ η εναρκτήρια Στο Ευγενίδειο οι εργασίες

Η ΕΛΕΤΟ και το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ) είναι οι κύριοι συνδιοργανωτές του 7^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία». Μαζί τους: το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Πανεπιστήμιο Πατρών, το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, το Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου, ο Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης και ο Οργανισμός για τη Διάδοση της Ελληνικής Γλώσσας. Όλοι σχεδόν οι συνδιοργανωτές συμμετείχαν και στη διοργάνωση των προηγούμενων 6 συνεδρίων.

Το 7^ο Συνέδριο είναι αφιερωμένο στον **Αριστοτέλη**, πατέρα της Οντολογίας και της Λογικής, που αποτελούν θεμέλια της σημερινής επιστήμης της Ορολογίας. Αν και έχουν περάσει 24 αιώνες από τη γέννηση και δράση του Σταγειρίτη φιλοσόφου, η παρουσία του είναι ζωντανή στην ορολογική θεωρία και πράξη κάθε επιστήμης: στην πραγμάτωση του επιστημονικού λόγου, του οποίου (κατά τον I. Düring¹) μπορεί να θεωρηθεί ο δημιουργός.

Σκοπός του Συνεδρίου είναι η παρουσίαση αφενός της σημερινής κατάστασης της ελληνικής γλώσσας στην ορολογική της διάσταση και αφετέρου μεθόδων, πρακτικών και εργαλείων της σύγχρονης επιστήμης της Ορολογίας και της εφαρμογής τους στην ελληνική γλώσσα – μονογλωσσικά και/ή διαγλωσσικά – για την προώθηση της ορολογικής έρευνας και τη συμβολή στον σύγχρονο ορολογικό εμπλουτισμό της ελληνικής γλώσσας.

Την **εναρκτήρια συνεδρία**, που θα πραγματοποιηθεί **το απόγευμα της 22^{ης} Οκτωβρίου 2009** (ώρα 19.00) στην Αίθουσα Τελετών του ΕΚΠΑ (Προπύλαια, Πανεπιστημίου 30), θα παρακολουθήσουν οι σύνεδροι και πολλοί προσκεκλημένοι της ΕΛΕΤΟ, του ΕΚΠΑ και των λοιπών συνδιοργανωτών. Εκτός από τους χαιρετισμούς των συνδιοργανωτών και την υποδοχή των συνέδρων, ο καθηγητής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης **Βασίλης Κάλφας** θα εκφωνήσει πανηγυρική ομιλία σχετικά με το έργο και τον λόγο του **Αριστοτέλη**.

Οι **εργασίες** του Συνεδρίου θα πραγματοποιηθούν **στις 23 και 24 Οκτωβρίου** στο αμφιθέατρο του Ιδρύματος Ευγενίδου (Λεωφ. Συγγρού 387, Αθήνα).

Κ.Β.

OROGRAMMA No 96, May – June 2009,
ISSN 1106-1073
Bimonthly edition of
Hellenic Society for Terminology (ELETO)
Epιδavrou & Artemidos 6, GR-15125 MAROUSI GREECE

¹ Πηγή: 2009 ΣΚΑΪ ΒΙΒΛΙΟ – ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ – Αριστοτέλης, του Βασίλη Κάλφα.

7ο Συνέδριο
«Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
22-24 Οκτωβρίου 2009, Αθήνα
<http://www.eleto.gr/gr/Conference07.htm>

Εγγραφείτε έγκαιρα!
(πριν από τις 20-9-09 μειωμένο κόστος συμμετοχής)

Για να εγγραφείτε:

- Μπείτε στην παραπάνω ιστοσελίδα
- Κατεβάστε τη φόρμα αίτησης εγγραφής
- Συμπληρώστε την
- Στείλτε την στην ηλ-διεύθυνση: valeonti@otenet.gr αφού καταβάλετε το κόστος συμμετοχής με έναν από τους τρόπους που καθορίζονται στην αίτηση.

Στην ιστοσελίδα θα βρείτε επίσης:

- Το τρίπτυχο του Συνεδρίου (Ελληνικά, Αγγλικά, Γαλλικά)
- Αρχικό Κατάλογο των εγκεκριμένων ανακοινώσεων που θα παρουσιαστούν στο Συνέδριο
- Περιλήψεις των ανακοινώσεων

Άλλες πληροφορίες:

Γραμματεία του Συνεδρίου: τηλ. +30 210 9323243, +30 6977529164, ηλ-ταχ. pinelap@otenet.gr
Οργανωτική Επιτροπή: τηλ. +30 6974321009, ηλ-ταχ. valeonti@otenet.gr

Δέκα ερωτήσεις: για την ΕΛΕΤΟ, για την ελληνική γλώσσα, για την ελληνική ορολογία

Μια συνέντευξη του Προέδρου της ΕΛΕΤΟ, Κώστα Βαλεοντή που δόθηκε πριν από ένα χρόνο (Ιούλιος 2008) στη δημοσιογράφο Νεκταρία Καρακώστα, αλλά δεν δημοσιεύτηκε...

1. Πότε και πώς αποφασίστηκε η ίδρυση της ΕΛΕΤΟ; Είστε εσείς ο ιδρυτής;

Η ΕΛΕΤΟ είναι επιστημονική ένωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και ιδρύθηκε το καλοκαίρι του 1992. Η ίδρυσή της ήταν αποτέλεσμα της επιθυμίας και βούλησης ενός πυρήνα επιστημόνων που από αρκετά χρόνια πριν ήταν δραστηριοποιημένοι στον τομέα της Ορολογίας οι περισσότεροι στο πλαίσιο των εργασιών της ελληνικής τυποποίησης. Ήταν τα μέλη επτά επιτροπών / ομάδων που λειτουργούσαν επίσημα με

την ευθύνη των φορέων ΕΛΟΤ², ΟΤΕ³, ΕΛΚΕΠΑ⁴, ΤΕΕ⁵, ΠΣΔΜ-Η⁶, ΕΙΣ⁷ και ΕΚΔΔ⁸ και παρήγαγε **ελληνικούς όρους** στα θεματικά πεδία *Ακουστική, Τηλεπικοινωνίες, Πληροφορική, Αρχές της Ορολογίας, Γενική τεχνική ορολογία, Ιατρική και Δημόσια Διοίκηση*. Αυτοί και μερικοί άλλοι μεμονωμένοι επιστήμονες με έντονο ενδιαφέρον για την ελληνική ορολογία αποτέλεσαν το σύνολο των 46 ιδρυτικών μελών.

Ρωτήσατε αν είμαι ο **ιδρυτής**. Αν υπάρχει **μία** – η πιο βασική – **αρχή λειτουργίας** που έχει φυλάξει ως κόρη οφθαλμού η ΕΛΕΤΟ από την πρώτη στιγμή μέχρι σήμερα είναι η **συλλογικότητα**. **Ιδρυτές** ήμασταν και τα 46 ιδρυτικά μέλη. Αν θέλετε να με ξεχωρίσετε μπορεί να σας πω: Είμαι από τους πρωτεργάτες: ήμουν ο Υπεύθυνος των δύο πρώτων και σήμερα των τριών από τις επτά παραπάνω ομάδες και βασικό μέλος άλλων δύο από αυτές: ήμουν ως το 2006 Γενικός Γραμματέας και πρόεδρος του Γενικού Επιστημονικού Συμβουλίου (ΓΕΣΥ) και από το 2006 είμαι Πρόεδρος και του Διοικητικού Συμβουλίου. *Η ΕΛΕΤΟ, όμως, δεν θα υπήρχε χωρίς την συντονισμένη συμμετοχή και βούληση των 46 ιδρυτικών μελών εκείνη τη δεδομένη χρονική στιγμή.*

Σήμερα τα μέλη της ΕΛΕΤΟ είναι **304** επιστήμονες από **60** ειδικότητες. Από αυτούς **128** είναι πτυχιούχοι γλωσσικών τομέων (25 γλωσσολόγοι, 64 μεταφραστές, 39 φιλόλογοι) και **176** μη γλωσσικών τομέων (57 πτυχιούχοι θετικών επιστημών, 50 μηχανικοί διαφόρων ειδικοτήτων και 69 άλλων επιστημών).

2. Ποια είναι η βασική αποστολή της ΕΛΕΤΟ;

Συνοπτικά, σύμφωνα με το καταστατικό της, σκοπός της ΕΛΕΤΟ είναι:

- η με κάθε πρόσφορο τρόπο ανάπτυξη της ελληνικής ορολογίας και ορολογικής έρευνας,
- η συμβολή στη συνεχή και σύμμετρη ανάπτυξη της ελληνικής γλώσσας για την κάλυψη των πολύπλευρων και επιτακτικών σύγχρονων αναγκών και
- η κατάδειξη και προαγωγή του θεμελιακού ρόλου της ελληνικής γλώσσας στη διεθνή ορολογία.

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, η ΕΛΕΤΟ:

- a. Μεριμνά για τη συνεχή και εμπειριστατωμένη ενημέρωση των μελών της και κάθε άλλου ενδιαφερομένου σχετικά με τα προβλήματα της ελληνικής ορολογίας και τα σύγχρονα θέματα της επιστήμης της Ορολογίας.

Στο πλαίσιο αυτό διοργανώνει κάθε δύο χρόνια συνέδριο Ορολογίας: το 2007 διοργάνωσε – μαζί με άλλους εννέα επιστημονικούς φορείς – στην Αθήνα το 6^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία».

- β. Υποστηρίζει επιστημονικά, ηθικά και υλικά (όταν εξασφαλίζει πόρους) τις επιτροπές και ομάδες ορολογίας, εξασφαλίζει την εναρμονισμένη οροδοτική εργασία τους και προβάλλει και διαδίδει το έργο τους.

Σήμερα διαθέτει στο Ίντερνετ ελεύθερα τη χρήση τριών Βάσεων Ορολογίας: στις **τηλεπικοινωνίες** τη Βάση **TELETERM** (www.moto-teleterm.gr), στην **πληροφορική** τη Βάση **INFORTERM** (<http://infoterm.cs.aueb.gr/>) και στον τομέα της **επιστήμης της Ορολογίας** τη Βάση **TERMBASES** (<http://www.eleto.gr/gr/termbases.htm>).

- γ. Συμμετέχει σε εθνικά, ευρωπαϊκά ή διεθνή ερευνητικά, μελετητικά ή παραγωγικά προγράμματα Ορολογίας.
- δ. Εκδίδει έντυπα και ηλεκτρονικά δημοσιεύματα Ορολογίας (επιστημονικά άρθρα, πρακτικά συνεδρίων, λεξιλόγια ορολογίας. Στο πλαίσιο αυτής της δράσης από το 1993 εκδίδει το διμηνιαίο – έντυπο και ηλεκτρονικό – περιοδικό «**Ορόγραμμα**», του οποίου όλα τα φύλλα είναι διαθέσιμα στο Ίντερνετ (<http://www.eleto.gr/orogramma.htm>).
- ε. Παρέχει υποστήριξη σε Κρατικές Υπηρεσίες και σε κάθε άλλον ενδιαφερόμενο ως ειδικό συμβουλευτικό όργανο επί θεμάτων Ορολογίας και
- στ. Συνεργάζεται με διάφορους εθνικούς, ευρωπαϊκούς και διεθνείς επιστημονικούς φορείς των οποίων ο σκοπός και οι

δραστηριότητες μπορούν να εξυπηρετήσουν τον σκοπό της. Είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ορολογίας (EAF), του Διεθνούς Κέντρου Πληροφοριών Ορολογίας (Infoterm) και του Διεθνούς Ινστιτούτου Ορολογικής Έρευνας (IITF).

3 Η βάση τηλεπικοινωνιακών όρων έχει ήδη εγκαθιδρυθεί/κατοχυρωθεί; (Είδα ότι υπάρχει σχετικός δικτυακός τόπος, με τη συνδρομή του ΟΤΕ)

Ο ΟΤΕ είναι από τους πρώτους ελληνικούς φορείς που έδειξαν ενδιαφέρον να αναπτύξουν την ελληνική ορολογία στον τομέα τους. Από τη δεκαετία του 80 ο τομέας των τηλεπικοινωνιών άρχισε να **αναπτύσσεται** με ραγδαίους ρυθμούς.

Ανάπτυξη ενός τομέα σημαίνει **ανάπτυξη της γνώσης** του τομέα: ανάπτυξη της γνώσης σημαίνει **νέες έννοιες**: οι νέες έννοιες χρειάζονται **νέους όρους** (μονολεκτικούς ή πολυλεκτικούς) για να αποδοθούν και να μεταδοθούν: πολλοί από τους νέους όρους μπορούν να συντεθούν από **υπάρχουσες λέξεις**, αλλά και πολλοί είναι ανάγκη να αποδοθούν με **νέες λέξεις**: νέοι όροι και – πολύ περισσότερο – νέες λέξεις σημαίνουν **ανάπτυξη της γλώσσας**. *Γνώση και γλώσσα είναι αχώριστες, με διαρκή σύνδεσμο ανάμεσα τους την ορολογία.*

Ο ΟΤΕ, λοιπόν, ίδρυσε το 1989 τη Μόνιμη Ομάδα Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας (ΜΟΤΟ) με έργο της να προλαβαίνει και να αποδίδει με ελληνικούς όρους όλες τις νέες τηλεπικοινωνιακές έννοιες. Την ίδια χρονιά το έργο αυτό υποστηρίχθηκε και από τη συνεργασία του ΟΤΕ με τον ΕΛΟΤ οπότε η ΜΟΤΟ έγινε όργανο και της ελληνικής τηλεπικοινωνιακής τυποποίησης και έκτοτε λειτουργεί ανελλιπώς έχοντας παραγάγει μέχρι σήμερα πάνω από 120.000 ελληνικούς όρους. Όλο αυτό το προϊόν της συλλογικής εργασίας της ΜΟΤΟ συγκεντρώθηκε στη Βάση Τηλεπικοινωνιακών Όρων TELETERM, που δημιουργήσα και τροφοδοτώ ο ίδιος ως Υπεύθυνος της ομάδας από την αρχή μέχρι σήμερα. Το 1992 η ΜΟΤΟ έπαιξε πρωτεύοντα ρόλο στην ίδρυση της ΕΛΕΤΟ και είναι το πιο παραγωγικό ιδρυτικό συλλογικό μέλος της.

Ως δημιουργός της Βάσης TELETERM, σε τριμερή συμφωνία, έχω εκχωρήσει τα πνευματικά δικαιώματα στον ΟΤΕ και στην ΕΛΕΤΟ για τη δωρεάν διάθεση της χρήσης της Βάσης στο Ίντερνετ, όπως και γίνεται ήδη από το 2003 σε εξυπηρετητή του ΟΤΕ (www.moto-teleterm.gr). Προσωπικά είμαι και ο Υπεύθυνος περιεχομένου του ιστοτόπου.

4. Θέλετε να γίνει μια παρόμοια κίνηση με τους όρους της Πληροφορικής; Πού έχετε απευθυνθεί;

Όργανο ορολογίας της πληροφορικής υπήρχε ήδη από το 1986 και λειτουργήσε ως το 1996 με την ευθύνη του ΕΛΚΕΠΑ. Ήταν η ομάδα ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1 και αυτή ιδρυτικό συλλογικό μέλος της ΕΛΕΤΟ. Σήμερα λειτουργεί η ομάδα υπό τον ΕΛΟΤ. Ως Υπεύθυνος της Ομάδας όλους τους όρους που αυτή έχει επεξεργαστεί μέχρι σήμερα τους έχω συγκεντρώσει στη Βάση Όρων Τεχνολογίας Πληροφοριών INFORTERM, που δημιούργησα και τροφοδοτώ ο ίδιος.

Με πρωτοβουλία του Τμήματος Πληροφορικής του ΟΠΑ και της ΕΛΕΤΟ διατίθεται δωρεάν η χρήση της Βάσης στο Ίντερνετ. Και στην περίπτωση αυτή, σε τριμερή συμφωνία, έχω εκχωρήσει τα πνευματικά δικαιώματα στο ΟΠΑ και στην ΕΛΕΤΟ για τη δωρεάν διάθεση της χρήσης της Βάσης στο Ίντερνετ, όπως και γίνεται ήδη από το 2001. Προσωπικά είμαι ο Υπεύθυνος περιεχομένου και αυτού του ιστοτόπου.

Εφέτος ανασυγκροτήθηκε η ομάδα από τον ΕΛΟΤ και θα συνεχιστεί ο εμπλουτισμός της Βάσης με νέους όρους πληροφορικής και με αναθεωρημένους παλαιούς όρους.

Πριν από μερικά χρόνια (το 1998) επρόκειτο να συγγραφούν και να εκδοθούν με ευθύνη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου γύρω στα 40 βιβλία πληροφορικής για σχολεία και σχολές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τότε οι τρεις συνεργαζόμενοι φορείς ΕΛΟΤ, ΟΤΕ και ΕΛΕΤΟ στείλαμε μια κοινή επιστολή (21-12-1998) στον Πρόεδρο του Π.Ι. κ. **Θ. Εξαρχάκο** και του προσφέραμε το ορολογικό έργο των δύο συλλογικών μελών της ΕΛΕΤΟ στην Πληροφορική και στις Τηλεπικοινωνίες για να χρησιμοποιηθεί από τους συγγραφείς των βιβλίων. Αφού η επιστολή μας δεν έτυχε ανταπόκρισης (ούτε καν απάντησης), οι τότε Πρόεδροι και Γενικός Γραμματέας της ΕΛΕΤΟ, αντίστοιχα – ο αείμνηστος **Βασίλης Φιλόπουλος** και εγώ – κάναμε μια **ημερήσια επίσκεψη** στον υπεύθυνο του αρμόδιου τμήματος του Π.Ι. κ. **Γ. Παπαδόπουλο**, κατά την οποία του παραδώσαμε μια μεγάλη σάκκα με τα βιβλία και γλωσσάρια ορολογίας που είχαν εκπονήσει ως τότε τα δύο συλλογικά μέλη ΜΟΤΟ και ΤΕ48/ΟΕ1 και του παρουσιάσαμε

² ΕΛΟΤ: Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης

³ ΟΤΕ: Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος

⁴ ΕΛΚΕΠΑ: Ελληνικό Κέντρο Παραγωγικότητας

⁵ ΤΕΕ: Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος

⁶ ΠΣΔΜ-Η: Πανελλήνιος Σύλλογος Διπλωματούχων Μηχανολόγων-Ηλεκτρολόγων

⁷ ΕΙΣ: Εταιρεία Ιατρικών Σπουδών

⁸ ΕΚΔΔ: Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης

αναλυτικά το έργο και την μεθοδολογία των δύο ομάδων. Του εξηγήσαμε ότι τότε ήταν μια μεγάλη ευκαιρία για την ορολογία πληροφορικής να περάσει στην εκπαίδευση και να διαδοθεί και ότι η ΕΛΕΤΟ ήταν στη διάθεσή του να βοηθήσει – εντελώς δωρεάν – το έργο αυτό. Θα δίνονταν οδηγίες στους συγγραφείς των βιβλίων να ακολουθήσουν την ως τότε εκπονημένη ορολογία και όπου εύρισκαν δυσκολία (είχαν καινούργιους όρους ή είχαν σοβαρές αντιρρήσεις για κάποιον όρο) θα απευθύνονταν **απευθείας** στην ΕΛΕΤΟ (δώσαμε και αριθμό τηλεομοιοτύπου) και **κυριολεκτικά αμέσως** τα παραπάνω όργανα θα αντιμετώπιζαν το αίτημα και θα βρισκόταν κοινά αποδεκτή λύση τόσο με τον ενδιαφερόμενο συγγραφέα όσο και με τους λοιπούς συγγραφείς. Παρά το έκδηλο ενδιαφέρον και τις διαβεβαιώσεις του κ. Παπαδόπουλου ακόμα περιμένουμε το τηλεομοιοτύπημα...

5. Τα βιβλία Πληροφορικής είναι γεμάτα από ξενόγλωσσους όρους. Πόσο εύκολο είναι να αντιστρέψουμε μια ορολογία που υπάρχει εδώ και περίπου μια 20ετία;

Είναι ακριβώς το αποτέλεσμα της αδιαφορίας των αρμοδίων του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου κατά την συγγραφή των βιβλίων πληροφορικής όπως προανέφερα. **Οι αυτούσιοι ξενόγλωσσοι όροι με λατινικούς χαρακτήρες δεν είναι ασφαλώς ελληνική ορολογία ούτε ελληνική γλώσσα.** Είναι ό,τι βόλευε τον αντίστοιχο συγγραφέα του βιβλίου. Αν για κάποιο λόγο καταλήξουμε να υιοθετήσουμε ως δάνειο μια λέξη από άλλη γλώσσα στην ελληνική, το δάνειο αυτό θα γραφτεί οπωσδήποτε με ελληνικούς χαρακτήρες και κανονικά πρέπει να ενταχθεί και στο κλιτικό σύστημα της ελληνικής, όπως π.χ. τόσες δάνειες λέξεις: *σκάλα, πόρτα, μοντέλο, πιάνο, ταιμέντο*. Αλλά ακόμα και αν δεν ενταχθεί στο κλιτικό σύστημα η γραφή του πρέπει να είναι ελληνική: *στούντιο, τέμπο, Μπετόβεν, Ουάσιγκτον*. Τα μόνα ίσως ξενόγλωσσα στοιχεία που δεχόμαστε με λατινικούς χαρακτήρες είναι τα σύμβολα (όπως π.χ. των διεθνών μονάδων μέτρησης: kg, m/s, V) και τα διεθνοποιημένα ακρώνυμα και αρκτικόλεξα (π.χ. ISDN, ADSL, CD-ROM).

Η *στρέβλωση* της ειδικής γλώσσας της πληροφορικής των σχολικών βιβλίων μπορεί να αρθεί με τον ίδιο ακριβώς τρόπο με τον οποίο δημιουργήθηκε. Έτσι κι αλλιώς η πληροφορική είναι από τους τομείς που εξελίσσονται ραγδαία και τα σχετικά συγγράμματα απαρχαιώνονται εξίσου ραγδαία. Επομένως, η αναθεώρηση-επανεκδόση των βιβλίων είναι επιβεβλημένη. **Μπορεί, λοιπόν, να εξελληνιστεί** η ορολογία της πληροφορικής στα σχολικά βιβλία: αρκεί το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο να μη δείξει την ίδια – καταστρεπτική για την ελληνική γλώσσα – αδιαφορία.

6. Ποια είναι η γνώμη σας για τις ξένες λέξεις που εισέρχονται διαρκώς στο λεξιλόγιό μας;

Από τη μια, όπως ακούμε συχνά, σήμερα με την ταχύτατη ηλεκτρονική επικοινωνία «όλος ο κόσμος είναι ένα χωριό» και η πληροφορία – συχνά ξενόγλωσση – μεταδίδεται αστραπιαία από τη μια άκρη της Γης στην άλλη. Από την άλλη τα σύνορα όλο και χαμηλώνουν και οι λαοί και οι γλώσσες ανακατεύονται: αυτό δεν σημαίνει ότι η κάθε γλώσσα θα «σηκώσει τα χέρια ψηλά» και θα παραδοθεί σε έναν αλόγιστο δανεισμό επειδή είναι ο εύκολος δρόμος ή για οποιαδήποτε άλλη σκοπιμότητα.

Δεν υπάρχει κίνδυνος για καμιά γλώσσα από τις ξένες λέξεις που εισέρχονται στο λεξιλόγιο, εάν αυτοί που την μιλούν την σέβονται και ενδιαφέρονται πραγματικά γι' αυτήν. Γιατί η χρήση των λέξεων αυτών γρήγορα θα υποχωρήσει αφού σύντομα θα υπάρξουν και θα διαδοθούν οι δικές της αποδόσεις. Ο κίνδυνος για τη γλώσσα είναι η **αδιαφορία**, καταρχήν των αρμόδιων αρχών και, στη συνέχεια, όλων μας.

7. Ποιες πιέσεις δέχονται οι εθνικές γλώσσες στις συνθήκες της παγκοσμιοποίησης;

Η παγκοσμιοποίηση, με την έννοια του – επικοινωνιακά και οικονομικά – «παγκόσμιου χωριού» αποτελεί πρόκληση για όλες τις γλώσσες και την ορολογία τους. Τα τελευταία χρόνια στο Ίντερνετ έχει περιοριστεί σημαντικά η μονοκρατορία της αγγλικής και αυξάνεται διαρκώς το «περιεχόμενο» στις άλλες γλώσσες. Αυτό είναι το ζητούμενο και για την ελληνική: ο ποσοτικός αλλά και ποιοτικός εμπλουτισμός του «ελληνογλωσσικού περιεχομένου» στο Διαδίκτυο: *ιστότοποι, ιστόθυρες, πληροφοριακά κείμενα, επιστημονικά άρθρα, βάσεις δεδομένων, βάσεις ορολογίας, ...* Όταν ο Έλληνας χρήστης ψάχνει για κάτι με μια μηχανή αναζήτησης (π.χ. με το Γκουγκλ) να μην το βρίσκει μόνο στα αγγλικά: να το βρίσκει και στη γλώσσα του. Εδώ είναι ένα κρίσιμο σημείο στο οποίο είναι καταλυτική η συμβολή της καθιερωμένης αντιστοιχίας όρων μεταξύ των γλωσσών.

8. Η γλώσσα των νέων μέσω των κινητών τηλεφώνων και του Διαδικτύου βρίθει συντομογραφιών και ιδιότυπων αρκτικόλεξων – επίσης λατινικών χαρακτήρων. Πώς πρέπει να αντιδράσουμε;

Η συντομία στην επικοινωνία είναι αίτημα του ανθρώπινου νου. Αποτέλεσμα τα εκατοντάδες ακρώνυμα και αρκτικόλεξα που χρησιμοποιούνται σήμερα σε κάθε γλώσσα (ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΑΕ, ΙΧ, ΔΣ, ...). Από παιδιά εφευρίσκαμε κώδικες συντόμησης και «κρυπτογράφησης» της επικοινωνίας μας. Αυτό δεν επηρέασε τη γλώσσα μας. Ένας που γράφει π.χ. στενογραφικά δεν κάνει ζημιά στη γλώσσα. Όταν, στα μαθηματικά, διατυπώνουμε ολόκληρες προτάσεις με μαθηματικά σύμβολα χωρίς να γράφουμε ούτε μια ολόκληρη λέξη κάνουμε κάτι θεμιτό στην ειδική γλώσσα των μαθηματικών. Αυτή την επικοινωνία των νέων ας την θεωρήσουμε μια τέτοια ειδική γλώσσα και ας μην την συγχέουμε με την κανονική ελληνική γλώσσα.

Η αντίδραση που χρειάζεται είναι άλλη: η διδασκαλία των νέων και καλλιέργεια της γλώσσας μας από τους επιφορτισμένους με αυτό το καθήκον από την πολιτεία να γίνεται με τρόπο που να εμπνέει το σεβασμό γι' αυτήν. Αυτός ο σεβασμός είναι που έχει ατονήσει και μάλλον δεν φταίει καθόλου οι ίδιοι οι νέοι γι' αυτό.

9. Υπάρχει κάτι που φοβάστε σε σχέση με το μέλλον της ελληνικής γλώσσας;

Η ελληνική γλώσσα άντεξε και επέζησε πάνω από τέσσερις χιλιετίες και δεν νομίζω ότι κινδυνεύει, ακόμα και με αυτήν την γενική αδιαφορία που είπα πριν. Υπάρχουν πρόσωπα και φορείς – ανάμεσα σε αυτούς και η ΕΛΕΤΟ – που διατηρούν αμείωτο το ενδιαφέρον για την προώθησή της. Η ελληνική ορολογία αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη συνεχή ανάπτυξη της ελληνικής γλώσσας στα νέα πεδία γνώσης που αναδύονται και εξελίσσονται διαρκώς σε ξενόγλωσσα περιβάλλοντα. Μόνο που οι «αρμόδιοι» δεν θέλουν να το «καταλάβουν». Όχι, δεν φοβάμαι για το μέλλον της ελληνικής γλώσσας, γιατί υπάρχουν ακόμα περιθώρια αντοχής: **Λυπάμαι μόνο όταν σκέφτομαι ότι το παρόν της θα μπορούσε να είναι πολύ καλύτερο και ότι – κατά πάσαν πιθανότητα – την ίδια ακριβώς σκέψη η κάνω και του χρόνου...**

10. Ποιοι είναι οι επόμενοι στόχοι σας – δικοί σας και της Εταιρείας;

Το 2006 η ΕΛΕΤΟ διοργάνωσε μια ημερίδα στην οποία κάλεσε τον Γάλλο ακαδημαϊκό Γκαμπριέλ Ντε Μπρέιγ (Gabriel De Broglie), επικεφαλής του γαλλικού συστήματος «εμπλουτισμού της γαλλικής γλώσσας», προέδρου της Γενικής Επιτροπής Ορολογίας και Νεολογίας, να παρουσιάσει το γαλλικό σύστημα ορολογίας που λειτουργεί εδώ και μερικές δεκαετίες στη Γαλλία. Στην ίδια ημερίδα παρουσίασε και η ΕΛΕΤΟ την πρότασή της για τη δημιουργία ενός ανάλογου ελληνικού συστήματος. Ύστερα από εκδήλωση ενδιαφέροντος από τον τότε Υφυπουργό Παιδείας κ Γ. Καλό, επακολούθησε πολύμηνη συνεργασία με τους συνεργάτες του Υφυπουργού που οδήγησε στη σύνταξη ενός Σχεδίου Νόμου, το οποίο όμως δεν προωθήθηκε λόγω διάφορων γεγονότων που μεσολάβησαν.

Έχουμε επικοινωνήσει με τον σημερινό Υπουργό Παιδείας κ. **Ε. Στυλιανίδη** και αναμένουμε να μας καλέσει να τον ενημερώσουμε και να προχωρήσει η εργασία που διακόπηκε. Ευχηθείτε μας η προσπάθεια να ευοδωθεί. Αμέσως μετά το καλοκαίρι, θα αρχίσουν οι προετοιμασίες της διοργάνωσης του 7^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», που θα πραγματοποιηθεί το 2009. Είστε από τώρα προσκεκλημένοι της ΕΛΕΤΟ για να το παρακολουθήσετε!

Ο Παρθενών

Με τα εγκαίνια του Μουσείου της Ακροπόλεως, στις 20 Ιουνίου 2009, δίδεται η ευκαιρία να γίνει απότιση ελάχιστου φόρου τιμής προς το αιώνιο πρότυπο των αρχιτεκτονικών και αριθμητικών αναλογιών και να γίνει ένας μικρός σταθμός «προσκυνηματος» και μια εκδήλωση «ευλάβειας» στο ιερό τέμενος του κάλλους και της δυνάμεως των «ιδεών» του αρχαίου ελληνικού πνεύματος

Το επί της Ακροπόλεως των Αθηνών αθάνατο μνημείο, ο ναός της Παρθένου Αθηνάς, έργο του διάσημου αρχιτέκτονα **Ικτινού** και του περιφήμου καλλιτέχνη γλύπτη **Φειδία**, αναγέρθηκε από τον **Περικλή** επί της της διακυβέρνησης του οποίου η Αθήνα ε γνώρισε την περίοδο της μεγαλύτερας ακμής της που ονομάστηκε **«Χρυσούς αιών»**.

Είναι το μοναδικό στον πλανήτη επίτευγμα έμπνευσης ανθρώπινης διάνοιας και ανθρώπινων χειρών που μδένισε την έννοια του

όγκου και του χώρου και ορθώνεται σιωπηλός διερμηνέας του «ορθού λόγου» ως πλάσμα άυλο, αποτελούμενο όμως από υλικά στοιχεία.

Ο αριθμός 17, που εθεωρείτο από τους αρχαίους Έλληνες ιερός αριθμός, βρίσκει την ικανοποίησή του στους κίονες του Παρθενώνα.

Σημειώνεται το εξής αξιοπερίεργο. Ο αριθμός των κίωνων της μεγάλης πλευράς του Παρθενώνα είναι 17. Η μικρή πλευρά έχει 8 κίονες. Δεδομένου ότι ο γωνιαίος κίων αριθμείται δύο φορές (δηλαδή και στη μεγάλη και στη μικρή πλευρά) αν αφαιρεθεί από το 17, αφήνει 16 κίονες οι οποίοι είναι διπλάσιοι του 8 της πρόσοψης. Την ίδια αναλογία βρίσκει κανείς και στο «Θησείο» των Αθηνών (νάο του Θησέως ή του Ηφαιστού). Η μεγαλύτερη πλευρά έχει 13 κίονες και με αφαίρεση του ενός παραμένου 12, οι οποίοι είναι επίσης διπλάσιοι των 6 της πρόσοψης.

Ο **Παρθενών**, σύμβολο σεμνής μεγαλοπρέπειας και υπερήφανης απλότητας, πηγή ευγένειας και χάριτος, δείγμα συμμετρου αρμονικής γραμμής, μέτρο πειθαρχίας και αυτοκυριαρχίας, διαθέκη θείας πνοής. Παροιμιώδης έχει παραμείνει η ευλαβής προσευχή του Γάλλου συγγραφέα **E. Renan** επί της Ακροπόλεως, ο οποίος έκθαμβος προ του Παρθενώνος άρχισε τον ύμνο του με τις λέξεις:

«*O noblesse, o beauté simple et vraie...*» (Ω ευγένεια, ω ωραιότητα απλή κι αληθινή...).

Ο **Πλούταρχος** έγραψε για τα έργα του Περικλή «Περικλής, κεφ. 15». Ακολουθεί ένα απόσπασμα σε ελεύθερη απόδοση:

«Είναι να θαυμάζει κανείς την ταχύτητα με την οποία έγιναν αυτά τα έργα, τα μεγαλοπρεπή σε μέγεθος και αμίμητα σε ομορφιά και χάρη, που οι δημιουργοί τους προσπάθησαν κι αυτήν ακόμα τη φύση να ξεπεράσουν με την εμπνευσμένη τέχνη τους. Και θαυμάζουμε και θα θαυμάσουμε τα έργα του **Περικλή** για πάρα πολλά χρόνια, αν και δημιουργήθηκαν σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα...»

Ο αείμνηστος **Δημήτρης Καμπούρογλου** είπε «Όλου του κόσμου τα ερείπια τρομάζουν, μόνο τα ελληνικά εκπλήτουν».

Στην ψυχή κάθε Έλληνα παραμένει η πικρία ότι τα πλείστα εκ των αξιολογώτερων έργων της αρχαίας ελληνικής τέχνης βρίσκονται σε χώρους ξένους προς το φωτεινό ελληνικό περιβάλλον. Οι καλλιτεχνικοί ελληνικοί θησαυροί αποκαλούνται στο Λονδίνο «Elgin's marbles», δηλαδή «Ελγίνεια μάρμαρα». Αλλά, ευτυχώς ούτε «Ελγίνεια» είναι ούτε «μάρμαρα»· είναι απλώς «ελληνικά» και είναι η «ψυχή και το πνεύμα» της αιώνιας Ελλάδας.

Δ.Π.

Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ⁹ έλα κι εσύ

1 diet products: προϊόντα ειδικής διατροφής

Σχετικά με την ορθότητα της απόδοσης του όρου **diet products** με τον ελληνικό όρο **διαιτητικά προϊόντα**, το ΓΕΣΥ υιοθετεί την πρακτική της νομοθεσίας για τα τρόφιμα: Για να αποφευχθούν παρερμηνείες, τα **diet products** ονομάζονται αρχικά **προϊόντα ειδικής διατροφής**. Μπορούν να αποκαλούνται **διαιτητικά προϊόντα** υπό την προϋπόθεση ότι πρέπει να αναφέρεται η δίαιτα για την οποία αναφέρονται.

2 bot: μποτ, λογισμικό ρομπότ

Πρόσφατα, το ΓΕΣΥ υιοθέτησε την απόφαση του συλλογικού μέλους ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1, για την απόδοση των ακόλουθων όρων:

- bot** (ουσιαστικό): **μποτ, λογισμικό ρομπότ**
- bot** (επίθετο): **μποτικός, μποτο-**
- robotware**: **ρομποτισμικό** και **botware**: **μποτισμικό**
- botnet**: **μποτικό δίκτυο, μποτοδίκτυο**

Η εισήγηση για εξέταση των όρων αυτών προκλήθηκε από σχετική συζήτηση στο γνωστό Φόρο Μεταφραστών **Translatum.gr**. Συνοπτικά, το σκεπτικό της ομάδας είναι:

Αφού έχει υιοθετηθεί πλήρως η απόδοση του όρου **robot** με το δάνειο **ρομπότ** και μάλιστα έγιναν αποδεκτά και τα παράγωγά του **ρομποτικός, ρομποτική**, μπορεί – με ανάλογο σχηματισμό – να υιοθετηθεί ως απόδοση του όρου **bot**, που έχει προκύψει με **σύντμηση** (εν προκειμένω **πρότμηση**) του όρου **robot**, ο ελληνικός όρος **μποτ**, με συνώνυμο του τον διλεκτικό όρο **λογισμικό ρομπότ** και με ανάλογα παράγωγα **μποτικός, μποτική**. Επίσης, αφού χρησιμοποιείται ήδη ως πρώτο συνθετικό το **ρομποτο-** (**ρομποτειδές, ρομποτοβιομηχανία** κ.ά.) κατ' αναλογία μπορεί να

χρησιμοποιηθεί ως πρώτο συνθετικό και το **μποτο-** (**μποτοδίκτυο**). Επίσης, τόσο το **robotware** όσο και το **botware** που – στα αγγλικά – ακολουθούν τον κανόνα των διάφορων **-ware**, μπορούν να ακολουθήσουν τον κανόνα των διάφορων **-ισμικών** και να αποδοθούν με τα ελληνικά **ρομποτισμικό** και **μποτισμικό**, αντίστοιχα. (εφαρμογή του Αναλογικού Κανόνα της ονοματοδοσίας).

3 Διαπεδική ορολογική δυσαρμονία – το ιατρικό-ακουστικό παράδειγμα

Αν και πολλές φορές μέσα στο ίδιο **θεματικό πεδίο** έχουμε πολλαπλή ονοματοδοσία που οδηγεί σε συνώνυμους όρους, το φαινόμενο είναι εντονότερο στην **διαπεδική**, ή **διαθεματική**, εκδήλωσή του. Και ενώ στην **ενδοπεδική** περίπτωση ο κάθε ειδικός **ονοματοθέτης** (**ερευνητής, καθηγητής, συγγραφέας**) θεωρεί ότι αυτός έχει δικίο και επομένως εν γνώσει του επιλέγει το διαφορετικό, στην **διαπεδική** περίπτωση είναι συχνή η **άγνοια** ή η **αγνόηση** του ότι η ονοματοδοτούμενη έννοια δεν υπάγεται αποκλειστικά στο συγκεκριμένο θεματικό πεδίο, αλλά και σε ένα ή περισσότερα άλλα, από τα οποία κάποιο ενδέχεται να είναι και το πλέον συναφές, και οι ειδικοί του οι πλέον αρμόδιοι, ώστε να πρέπει να αναζητηθεί και – αν όχι να εφαρμοστεί η γνώμη τους – τουλάχιστον να επιδιωχθεί η συνεργασία μαζί τους. Στον ακόλουθο πίνακα δίνονται μερικοί αγγλικοί όροι (πρώτη στήλη), οι αντίστοιχοι ισοδύναμοι ελληνικοί όροι που χρησιμοποιούνται στην **ιατρική** (δευτέρα στήλη) και οι αντίστοιχοι ισοδύναμοι ελληνικοί όροι (τρίτη στήλη) που χρησιμοποιούνται στην **ακουστική** (και ειδικότερα στην τυποποίηση της ακουστικής).

Αγγλικός όρος	Ελληνικός όρος (ιατρική)	Ελληνικός όρος (Ακουστική)
audiology	ακουολογία	ακοολογία
audiometry	ακουομετρία, ακουομέτρηση	ακοομετρία, ακοομέτρηση
audiometer	ακουόμετρο	ακοόμετρο
threshold	ουδός	κατώφλιο
suprathreshold	υπερουδικός	υπερκατωφλιακός
speech {επιθ.}	ομιλητικός	ομιλιακός
formant	διαμορφωτής	σχηματίζουσα

Αλλά, εάν η **ενδοπεδική εναρμόνιση** προϋποθέτει **θυσία του ατομικού υπέρ του συλλογικού** και συνεργασία μεταξύ των ειδικών του συγκεκριμένου θεματικού πεδίου π.χ. στο πλαίσιο ενός συλλογικού οργάνου ορολογίας, η **διαπεδική εναρμόνιση** προϋποθέτει **θυσία του συντεχνιακού υπέρ του διεπιστημονικού** και συνεργασία δεύτερου βαθμού μεταξύ των οργάνων ορολογίας. Το ΓΕΣΥ επισημαίνει το πρόβλημα. Η ΕΛΕΤΟ είναι παρούσα – προβλέπεται από το καταστατικό της – και μπορεί να βοηθήσει και στις δύο παραπάνω υπερβάσεις.

K.B.

«ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ»

Το «Ορόγραμμα» είναι διμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) για την αλληλοενημέρωση των μελών της και ευρύτερου κύκλου αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας.

Ιδιοκτήτης: Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)
 Εκδότης: Κ. Ε. Βαλεοντίης, Πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ
 Συντάκτες φύλλου: Κώστας Βαλεοντίης, Δημήτρης Παναγιωτάκος
 Εκδοτική Ομάδα: Κώστας Βαλεοντίης, Θεόφιλος Βαμβάκος, Άννα Νικολάκη, Κατερίνα Ζερπίτη, Τάνια Βαλεοντίη
 Τηλέφωνα: 6974321009, 210-8662069
 Τηλεομιότυπο: 210-8068299
 ΗΛ-Ταχυδρομείο: valeonti@otenet.gr
 Ιστότοπος (όλα τα φύλλα): http://sfr.ee.teiath.gr/elete.htm

Γίνονται δεκτές συνεργασίες. Απαραίτητες προϋποθέσεις τα κείμενα να είναι σε επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή, σύντομα και έτοιμα για δημοσίευση δίχως να απαιτείται παραπέρα επεξεργασία.

Τα δημοσιεύματα που προσυπογράφονται με αρχικά απηχούν τις προσωπικές απόψεις του/της συντάκτη/συντάκτριάς τους, το πλήρες όνομα του/της οποίου/οποίας είναι στη διάθεση της Σύνταξης. Η Σύνταξη του "Ο" συνήθως δεν παρεμβάινει, ούτε σχολιάζει.

Τα άρθρα της «ΓΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΓΕΣΥ» έχουν συζητηθεί στο ΓΕΣΥ και δημοσιεύονται ύστερα από απόφασή του.

Επιτρέπεται ελεύθερα η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή ολόκληρου ή μέρους του «Ο» με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής.

⁹ ΓΕΣΥ: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ